

ОЛЬГА КАЛЕНЮК

Важливі чинники у формуванні нової освітньої програми мистецької галузі

ORCID ID: 0000-0001-9618-6433

Якісна освітня програма – це стратегія освітнього процесу, це чітке бачення того, ким має стати випускник, які можливості перед ним відкриються і як він зможе впливати на культурне середовище. В освітньому процесі закладу вищої освіти при її складанні важливо оперувати чинниками, які сформулюють якісний кінцевий результат – кваліфікованого фахівця, конкурентоспроможного фахівця. Її стратегічний напрям визначає мета. Мета – це не формальність, це орієнтир, який визначає все: від структури курсу до критеріїв оцінювання. Вона повинна забезпечити підготовку фахівців, здатних працювати у динамічному мистецькому середовищі, інтегрувати сучасні методи створення та аналізу мистецьких творів, включаючи цифрові тех-

нології, орієнтуватися на розвиток індивідуальних мистецьких практик та відповідати європейським стандартам освіти.

І саме тому перший і найважливіший чинник у створенні освітньої програми – чітко сформульована мета. Вона є основою всього: від навчальних дисциплін до методів оцінювання, від компетентностей випускника до його затребуваності на ринку праці. Якщо вона розмита, якщо не відповідає реаліям сьогодення – вся програма ризикує бути відірваною від життя.

Важливо розуміти, що мета програми не може бути універсальною. Вона повинна формуватися з урахуванням регіональних особливостей, специфіки галузі та реальних потреб у фахівця. Мистецтво тісно пов'язане

не з місцем, де воно існує. Україна має унікальне культурне розмаїття: від традиційних художніх ремесел до сучасного цифрового мистецтва. Тому при формуванні мети освітньої програми важливо враховувати, у якому регіоні вона реалізується.

Наприклад, Західна Україна – потужний осередок народних ремесел, гончарства, ткацтва, іконопису. Тут мета ОП може бути орієнтована на збереження та модернізацію традиційних технік, їхню інтеграцію у сучасний мистецький простір.

У великих містах, таких як Київ, Харків, Львів, Одеса, важливий акцент на мультимедійному мистецтві, графічному дизайні, сучасних технологіях у мистецтві, адже тут зосереджені великі креативні індустрії.

Промислові регіони, Дніпро чи Запоріжжя, можуть мати запит на спеціалістів у сфері індустріального дизайну, монументального мистецтва, формування арт-простору.

Таким чином, мета ОП має враховувати культурну специфіку регіону та його економічну ситуацію, щоб випускники не просто отримували знання, а могли конкурувати на сучасному ринку.

Сьогоднішні випускники мистецької спеціальності – це творчі особистості, які повинні мати не лише фахові знання, а компетентності, які дозволять їм бути успішними. Мета програми має бути сформульована з урахуванням не тільки загальних мистецьких принципів, а й того, в якій саме сфері мистецтва потрібні нові фахівці.

Тому другий важливий чинник побудови освітньої програми – компетентнісний підхід, що включає:

- фахові компетентності: знання художніх технік, методології мистецтвознавчих досліджень, вміння аналізувати та створювати мистецькі проекти;
- цифрові компетентності (робота з сучасними технологіями, використання VR/AR у мистецтві, цифровий живопис і графіка тощо);
- комунікативні та менеджерські навички (уміння презентувати творчий продукт, співпрацювати з інституціями та працювати в міжнародному мистецькому просторі).

Ще один важливий чинник у формуванні нової освітньої програми – це її гнучкість до сучасного мистецького ринку. Світ змінюється щодня і мистецька освіта має встигати за цими змінами. Ми більше не можемо створювати навчальні плани на 10 років наперед і бути впевненими, що вони залишаться актуальними. Тому сучасна програма повинна: включати варіативні компоненти, які дозволяють студенту обирати власну освітню

траєкторію; передбачати взаємодію з реальним мистецьким середовищем: галереями, фестивалями, арт-резиденціями, сучасними майстернями та залучати практикуючих фахівців до навчального процесу.

Програму можна створити, можна реалізовувати, але без регулярного аналізу і корекції вона швидко втратить свою ефективність. Це не просто бюрократія, це можливість подивитися на програму очима студентів, випускників, роботодавців. Тому, ще одним важливим чинником у побудові освітньої програми є забезпечення якості освіти, яка базується на відкритості та прозорості її розробки та реалізації. Це забезпечується впровадженням системи зворотного зв'язку від студентів, випускників та роботодавців, моніторингом – аналізу її стану, регулярним оновленням змісту програми відповідно до потреб ринку праці та глобальних мистецьких тенденцій, оцінюванням компетентностей студентів та випускників.

Міжнародна взаємодія – ще один важливий чинник у формуванні освітньої програми мистецької галузі. Він включає використання найкращих практик мистецької освіти у прогресивних країнах, організацію міжнародних стажувань, пленерів та практичних досліджень для студентів та викладачів, запровадження спільних проєктів, програм академічної мобільності, подвійних дипломів.

Отже, формування нової освітньої програми у мистецькій галузі потребує стратегічного підходу, орієнтованого на розвиток творчого потенціалу студентів, впровадження інноваційних освітніх технологій і складається з таких важливих чинників: чітко сформульована мета як фундамент програми, компетентнісний підхід - це спосіб навчати не просто знань, а фахових компетентностей; гнучкість програми – як запорука її актуальності; запровадження механізму підтримки якості освіти – самооцінка та моніторинг та відкритість до міжнародного співробітництва. Дотримуючись цих принципів можливо створювати не просто програми, а живі, ефективні освітні середовища, що відкривають нові горизонти для студентів та формують майбутнє мистецтва.